

126400 - Caiz Olan ve Haram Olan Mezar Bakımı

Soru

Bir akrabam annesinin mezarı için bakım masrafı olarak kardeşlerinden para talep etmektedir. Zira mezarın etrafında boyalı demir çubuklar mevcuttur. Üstünde de adı, doğum tarihi vs. yazılmaktadır. Mezar bakımı için para vermek caiz midir?

Detaylı cevap

İslam Şeriatı, kabirlere özel bir ehemmiyet vermiş ve saygıyla yaklaşılmasını emretmiştir. Öyle ki Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem kabirlerin üzerinde oturmayı haram kılmıştır. Ebu Hureyre r.a'dan rivayetle Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem şöyle dedi: "Birinizin bir kor üstüne oturup da o korun elbisesini yakması ve ta cildine işlemesi, kabir üzerine oturmasından çok daha hayırlıdır." (Muslim 971)

Hadiste geçen hürmet, ölünün onurunu koruyacak şekilde saygı gösterilmesini ve aşağılanmamasını gerektirir. Bu hürmet ve saygı aşağıdaki yöntemlerle gerçekleşir:

1-Ölünün baş tarafına belirleyici bir şey koymak. Nitekim Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem Osman b. Maz'un'un kabrine bir işaret koymuştur. (Ebu Davud 3206)

Nevevi Rahimehullah şöyle dedi: Sünnet, mezarın baş tarafına tahta veya taş gibi belirleyici bir şeyin koyulmasıdır. Şafii ve Şirazi böyle demişler. (el Mecmu 5/265) .

2-Mezar sadece bir karış kadar yerden yükseltilir daha fazla yükseltilmez. Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem'in de kabri böyleydi. İbn Kudame Rahimehullah şöyle dedi: Kabir tanınması için yerden bir karış kadar yükseltilir. Böylece dikkat edilir ve sahibine rahmet okunur. (el Muğni 2/190)

El Mevsua el Fıkhiye 11/342 kitabında böyle aktarılır. Bu konuda fıkıh alimleri ittifak etmişlerdir.

3-Mezarlığın mücavir bölgelerden ayrılması için etrafına bir sur inşa edilmesi gerekir. Böylece küçük çocukların veya hayvanların eziyetlerinden korunmuş olur. Şeyh Muhammed İbrahim Fetvaları 3211-212, Mezarlıkların Ahkamı, Sehibani 457.

İkincisi

Bazı kişilerin akrabalarının mezarlıklarına yaptıkları haram bakım ise bölgelere göre farklılık gösterir. Bazıları şöyledir:

1-Kabri yerden bir karıştan daha fazla yükseltmek. Zira Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem Ali b. Talib'e r.a şöyle demiştir: "Tarumar etmediğin hiçbir heykel ve düzeltmediğin hiçbir yüksek kabir bırakmayasın." (Muslim 969)

2- ister alçak ister yüksek olsun kabirler üzerine kubbe, makam vb. şekillerde bina inşa etmek.

Maliki, Şafii ve Hanbelilere göre kabrin üzerine inşaat yapmak mekruhtur. Zira Cabir'in rivayet ettiği hadise göre Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem kabirlere kireç kullanılması veya bina yapılmasını yasaklamıştır. İster bina işinde kubbe veya başka bir şey olsun. Hanefilerde ise süs için olsa bile kabrin üzerine inşa etmek haramdır. Definden sonra sağlamlık amacıyla inşa etmek mekruhtur. (el Mevsua el Fıkhiye 32/250)

3-Kabri boya veya kireç ile boyamak veya süslemek. Fıkıh alimleri kabrin üzerine kireç kullanılmasının mekruh olduğuna dair ittifak etmişlerdir. Cabir r.a'nun rivayet ettiği hadise göre Rasulullah Sallallahu Aleyhi Vesellem; Kabre kireç kullanılmasını, üzerine oturulmasını ve üzerine inşa edilmesini yasaklamıştır. Kireç kullanımından amaç, beyaz renge boyamaktır.

4-Mezarlığın geneli hariç kabrin etrafına sur inşa edilmesi. Aynı şekilde çit örülmesi de haram olan inşa kapsamına girer. Şeyh Elbani Rahimehullah şöyle dedi: Kabri bir hücre/duvar ile çevrelemek insanları Allah'a ve Rasulüne karşı günah işlemeye sevk eden bir kötülüktür. Bu davranışta caiz olmayan bir şekilde kabrin sahibini yüceltme vardır. (Tahzir el Sacid s. 89)

5-Kabirlere övgü ve ağıt içeren yazılar yazmak. Ayrıca aşırılığı ve yüceltmeyi ifade eden yazılar da bu kapsama girer.

6-Kabirlere ağaç dikmek, yeşil otlar yeşertmek. Bu adetler Müslümanlara ait değildir. Bilakis Hristiyanların adetidir. Bu konu (14370) , (41643) (48958) nolu soruların cevaplarında açıklanmıştır.

Üçüncüsü:

Bunun üzerine mezara yapılacak meşru bir bakım para gerektirmez. Şayet mezar aşığılanmayacak durumdaysa hiçbir şey yapılmasına gerek yoktur. Kabri boyamak ve üzerine birtakım inşaatlar yapmak haram olan bakım kapsamına girer. Aynı şekilde demir çubuklarla çevrelemek de bu kapsamdadır.

En iyisini Allah bilir.